

Наталя Оласюк

*Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Конопка Н. О.,
Національний університет “Острозька академія”*

ЄС ТА ІЗРАЇЛЬСЬКО-ПАЛЕСТИНСЬКИЙ КОНФЛІКТ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

У статті розглянуто роль ЄС у врегулюванні ізраїльсько-палестинського конфлікту на сучасному етапі. Особливу увагу приділено двом ключовим подіям 2012 р., а саме ескалації конфлікту в листопаді 2012 р. та набуттю Палестинською автономією статусу держави-спостерігача в ООН.

The article deals with the role of the EU in the Arab-Israeli conflict regulation today. Particular attention is paid to two key events of 2012. There are the conflict in November 2012 and the acquisition of Palestinian state of observer status at the UN.

В статье рассматривается роль ЕС в урегулировании израильско-палестинского конфликта на современном этапе. Особое внимание уделено двум ключевым событиям 2012 г., а именно – эскалации конфликта в ноябре 2012 г. и приобретению Палестинской автономией статуса государства-наблюдателя в ООН.

Сьогодні Близький Схід залишається нестабільним регіоном, для врегулювання ситуації в якому необхідна співпраця всієї світової спільноти. Незважаючи на внутрішні проблеми Європейського Союзу, його зацікавленість у врегулюванні близькосхідного конфлікту залишається незмінною.

ЄС бере активну участь у мирному процесі в рамках Близькосхідного квартету (ООН, ЄС, США, РФ), який було створено ще в 2002 р., як новий інструмент для підвищення дієвості міжнародного співробітництва у вирішенні арабо-ізраїльського конфлікту. Згодом в 2003 р. прийнято Дорожню карту, яка визначила план дій для ефективного врегулювання конфлікту. Проте, і до сьогодні він залишається невирішеним. Сторони демонструють неготовність відновити переговори на базі принципу “двох держав”, а держави-посередники – свою недієздатність.

© Наталя Оласюк, 2013

В листопаді 2012 року відбулась нова ескалація ситуації, коли з палестинського боку почався обстріл південної частини Ізраїлю. Згодом у відповідь Ізраїль почав операцію “Хмарний стовп”, з метою знищення воєнної інфраструктури сектора Гази та припинення ракетних обстрілів території Ізраїлю. Світова спільнота, в тому числі ЄС, на згадані події відреагували негайно та засудили дії Палестинської автономії (далі – ПА). ЄС визнав за Ізраїлем право на захист населення, але закликав діяти пропорційно. Проте Ізраїль почав забудову зони Е-1¹. Це, по суті, перекиє доступ арабів до Західного Єрусалиму. ЄС засудив такі дії. Великобританія, Франція, Данія, Іспанія та Швеція оголосили про намір відкликати своїх послів з Ізраїлю[4]. Євросоюз, в особі Верховного комісара ЄС із зовнішньої політики та безпеки Кетрін Ештон, повідомив про ймовірний бойкот ізраїльських товарів та відміну спільних семінарів Ізраїль-ЄС в разі невиконання вимог.

Всередині ЄС залишається неоднозначність поглядів щодо питань, які стосуються ізраїльсько-палестинського конфлікту. Про це свідчать події наприкінці листопада 2012 р., коли в ООН розглядалось питання про надання Палестинській автономії статусу держави-спостерігача. За таке рішення проголосувало 14 членів ЄС (Франція, Італія, Іспанія, Австрія, Бельгія, Кіпр, Данія, Фінляндія, Греція, Ірландія, Люксембург, Мальта, Португалія, Швеція), утрималось 12 (Великобританія, Німеччина, Болгарія, Естонія, Литва, Латвія, Угорщина, Нідерланди, Польща, Румунія, Словаччина, Словенія). Проти проголосувала лише одна держава Союзу – Чехія. Посол Чехії заявив, що “Прага підтримує процес прямих переговорів, які ведуть до палестинської державності, але такий крок може завдати шкоди процесу мирного врегулювання конфлікту” [3]. Проте, незважаючи на таку розбіжність позицій, Кетрін Ештон від імені всього ЄС привітала ПА з набуттям нового статусу. Отже, 2012 рік став знаковим для Палестинської автономії – 29 листопада 2012 року вона стала державою-спостерігачем в ООН.

Офіційна позиція Брюсселю щодо врегулювання конфлікту залишається незмінною та полягає в баченні існування двох держав. Східний Єрусалим має бути столицею ПА, Західних – Ізраїлю [5]. Більшість країн підтримують палестинські прагнення до незалежності. Це підтверджує Резолюція з питань Палестини, прийнята Європарламентом від імені всіх держав ЄС у вересні 2011р. [а] Крім того Євросоюз залишається найбільшим фінансовим спонсором близь-

¹ Територія, що розташована між Єрусалимом і Маале-Адумім, яку ізраїльтяни вважають передмістям Єрусалиму, а палестинці – нелегальним поселенням.

косхідного процесу, частка в міжнародній економічній допомозі Палестинській автономії якого становить 60%. Протягом значного часу ЄС є найбільшим з офіційних фінансових донорів Палестинської автономії і постійно вкладає гроші у розв'язання її гуманітарних проблем та у відновлення економічної інфраструктури [2].

Отже, в 2012 році відбулися дві помітні на міжнародній арені та важливі для Близькосхідного регіону події – нова ескалація ізраїльсько-палестинського конфлікту та надання Палестинській автономії статусу держави-спостерігача в ООН. ЄС брав активну участь у вирішенні цих двох питань. Тут спостерігається взаємовигода для всіх трьох сторін: ЄС намагається відігравати активну роль в конфлікті для створення позитивного іміджу, утвердження в регіоні та для забезпечення своїх енергетичних та економічних інтересів; Ізраїль розвиває стабільні та вигідні торговельні відносини та поступово виходить на європейські ринки; Палестинська автономія шукає в ЄС політичної підтримки та визнання, намагається знайти союзника на протидію тандему США-Ізраїль в регіоні. Кожна сторона захищає власні інтереси і не відомо на скільки це сприяє загальному вирішенню проблеми, чи можливо навпаки, заважає. Існує думка, яку вдало озвучив лідер партії НДІ, колишній міністр закордонних справ Ізраїлю А.Ліберман: “Той, хто говорить про можливість вирішення палестинської проблеми, живе в ілюзіях. Цю проблему не можна вирішити. Нею можна лише управляти.” [1]

Список використаних джерел та літератури:

1. Либерман: решения палестинской проблемы не существует [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.mignews.com/news/politic/world/180313_144020_88177.html. – Название с экрана
2. Яворська Г. Близькосхідна “дорожня карта” в умовах перевірки на місцевості [Електронний ресурс] / Г. Яворська. – Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/POLITICS/blizkoshidna_dorozhnya_karta_v_umovah_perevirki_na_mistsevosti.html. – Назва з екрана
3. Gardner A. EU votes favour Palestine [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.europeanswer.com/article/2012/november/eu-votes-favour-palestine/75865.aspx>. – Title from the screen
4. Israel stands by settlements plan despite growing diplomatic crisis [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.guardian.co.uk/politics/2012/dec/03/uk-may-recall-israel-ambassador-settlement>. – Title from the screen
5. Policy briefing. Jerusalem: the heart of Israeli-Palestinian conflict [Electronic resource]. – Access mode: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/briefing_note/afet/2012/491443/EXPO-AFET_SP\(2012\)491443_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/briefing_note/afet/2012/491443/EXPO-AFET_SP(2012)491443_EN.pdf). – Title from the screen